

Rīgā nav nepieciešams arhitektonisks karnevāls
Anita Anteniške, arhitekta, mag. arch.
DEKO, 22.06.2007.

Lielākā daļa jūsu projektēšanas darbības patlaban izvērstā tālajā un dinamiskajā Ķīnā. Kādas ir galvenās atšķirības strādājot šeit, Latvijā, un strādājot tur?

Tas ir ļoti, ļoti atšķirīgi. Apstākļi šeit ir daudz tuvāki un pazīstami. Viss balstās uz draudzību, sadarbību notiek ar dažiem noteiktiem cilvēkiem. Viss, ko esmu šeit paveicis šo 11 gadu laikā, ir paveikts kopā ar Leonu Jakrinu, mēs esam labi draugi. Pirms kādiem pāris mēnešiem plaši pazīstamais Nīderlandes arhitekts Kolhāss, kurš Rīgā projektē muzeju, man vaicāja: „Vai tu zini Rīgā kādu, ar ko strādāt kopā, vari iedot man viņa adresi?” Un es teicu: „Es nevaru iedot adresi, bet es varu pavaicāt Leonam Jakrinam, vai viņš vēlētos strādāt kopā ar jums?” Es viņam pavaicāju, taču piemetināju, ka Kolhāsa arhitektūra ir ļoti atšķirīga no manējās, un viņš atbildēja: „Es jau esmu „pielaulāts”, ja es ko daru, tad daru to tikai kopā ar tevi!”

Tas nozīmē, ka jūsu sadarbība ir „Vincentu” ir ne tikai profesionāli veiksmīga, bet arī balstīta uz sapratni un draudzību?

Jā. Mūs saista pieeja, domāšana, attieksme... Visa pamatā ir tas, ka Leons ir ļoti ieinteresēts, klātesošs – tā ir visaugstākā vērtība. Viņš iesaistās tikai tādās lietās, kuras ir viņam nozīmīgas. Reiz viņam bija veikals, viņš to pārdeva, un tagad viņš tirgo visprestīžākās automašīnas... Tas ir īpašs dzīves veids. Un viss, ko viņš dara, ir perfekts. Mums, kopā strādājot, nekad nav bijis domstarpību. Attiecībā uz finansiālo pusi – kad mēs iepazīnāmies, viņam, salīdzinājumā ar šodien, nebija nekā. Bet tagad viņš ir bagāts cilvēks, kas darbojas tik daudzās dažādās jomās – auto, mēbeles, ražošana, būvniecība... Bet tā nav viņa profesija. Viņa profesija ir ģenerēt idejas. Taču viņš ir ļoti atturīgs cilvēks, cilvēks, kas nemīl publiskas uzstāšanās. Pirms gadiem 6-7 es te sarīkoju darba semināru Latvijas un Vācijas arhitektiem. Mēs meklējām pilsētībūvnieciskos risinājumus 4 vai 5 problemātiskām vietām Rīgā, sagatavojām pilsētas maketu, un viņš to sponsorēja. Un, kad pienāca atklāšana, kurā bija klāt visi-visi, ieskaitot Prezidenti, es lūdzu viņu teikt uzrunas vārdus... Sekoja emocionāls „Nē, nē, nē! Es palieku ēnā, aizmugurē!” – tāda ir viņa attieksme, viņa pieeja dzīvei...

Taču jūs vieno līdzīga izpratne un attieksme pret telpu, vidi un arhitektūru. Vai jūs jutāt šo vienotību un saikni jau tad, kad pirmoreiz tikāties un sākāt strādāt kopā ar biroju „Vincents”, vai arī tas viss izveidojās pamazām?

Kad mēs sākām strādāt kopā, tāda īsta biroja vēl nemaz nebija, viņiem bija maza telpa kādā vecā ēkā. Pirmoreiz mēs tikāmies Hamburgā, viņš vēlējās zināt, vai man būtu kāda interese vai idejas par to, ko varētu arhitektoniski paveikt Rīgā? Es atbildēju: „Un kāpēc gan ne?!” Man likās, ka viņa intereses pamatā bija tas, ka esmu dzimis Rīgā, bet tolaik viņš to pat nezināja! Tā bija mūsu arhitektūra, kas izraisīja interesi. Sākumā mēs domājām piedāvāt Rīgā mūsu dizainētās mēbeles, taču acīmredzot tam tobrīd, pirms 11 gadiem, nebija īstais laiks un apstākļi....

Un jūs pārgājāt uzreiz pie arhitektūras?

Viss sākās ar Krasovicku māju, jūs zināt, Parex banka... Šobrīd tā ir ne vairs māja, bet vesels ciemats, Krasovicku ciems... Tad tika uzbūvēta vairāku dzīvokļu māja Jūrmalā, Bulduru

prospektā [Skaistie skati – A.A.piez.]. Tas bija riskants lēmums – būvēt ar bankas aizņēmumu, izvirzot ļoti augstus standartus pašai ēkai. Tikai atklāšanas ceremonijā, uz kuru ieradās daudz jo daudz ieinteresētu cilvēku, kas bija neparasti Latvijas apstākļiem, mēs sapratām, ka projekts ir izdevies. Tagad šīs ēkas vērtība ir 4-5 reizes augstāka nekā pirms 8 gadiem, bet Jakrins to jau ir pārdevis...

Patlaban ar Rīgu saistītas vairākas jaunas jūsu ieceres, top jauni objekti...

Jā, Citadeles [Administratīvā un biroju ēka virs garāžām Citadelē –A.A.piez.] priekšā, mums ir iecere veidot dzīvojamo māju ar skatu uz upi. Šajā gadījumā ir jādodomā par priekšā esošās ielas renovāciju, jo tā ir ļoti trokšņaina, tajā ir liela transporta plūsma. Taču pati vieta ir lieliska.

Transporta intensitāte – tā ir viena no būtiskākajām Rīgas problēmām. Vai jūs varat palīdzēt pilsētai rast risinājumu?

To mēs darījām tajā seminārā. Viens no jautājumiem, ko mēs pētījām, bija pilsētas „pievešana” pie ūdens – kā savienot upi un pilsētu, nevis atdalīt ar transporta plūsmu? Mēs izstrādājām vairākus priekšlikumus, kas liegtu vai ierobežotu transportu gar upi, mēs diskutējām par iespēju veidot tuneli paralēli upei kā tas, piemēram, jau ir paveikts Diseldorfā, kura atrodas pie Reinas. Viņiem bija tāda pati problēma, galvenā iela starp upi un pilsētu, un vienīgā iespēja bija izveidot 2 kilometrus garu tuneli paralēli upei.

Kā jūs domājat risināt šo problēmu Citadeles gadījumā? Vai ignorēsiet neatrisināto transporta stāvokli Rīgā?

Man nāksies to ignorēt. Tā ir pārāk nopietna lieta, to var atrisināt vienīgi politiskā līmenī. Manuprāt, Rīgai ir jāķeras pie šādu nopietnu jautājumu risināšanas. Rīga un Latvija ir ļoti interesanta izaugsmei, tā ir darbību stimulējoša vide. Allaž, ierodoties šeit, es sastopu ar biznesu saistītus cilvēkus... Vakar, piemēram, sastapu 20 cilvēku grupu no Vācijas, kas pavadījuši šeit veselu nedēļu, bet vakar vakarā nejauši sastapām, šķiet, šveiciešu maiznieku grupu, kas ceļo, lai iepazītu ko jaunu un interesantu. Pilsēta, kura atrodas pie ūdens, gar kuru cilvēki var doties pastaigā, nešķērsojot intensīvu transporta plūsmu, ir daudz pievilcīgāka gan pilsētniekiem, gan arī tūristiem. Bet tā, protams, ir nevis ideju problēma, bet politiska problēma. Naudas problēma, jo tās ir ļoti lielas izmaksas! Tomēr, pēc manām domām, tas būtu jādara – šī transporta plūsma taču ir tikai caurejoša, tā neattiecas uz pilsētu šajā vietā. Un promenādei ir jābūt pievilcīgai, tā ir vieta pasākumiem, norisēm.

Dzīvot šajā ēkā varētu būt skaisti, taču augstā celtne tiek uztverta kritiski dēļ novietojuma tuvu Vecrīgai. Salīdzinoši, ja Citadeles mājokļu projekts ir tuvāks vides mērogam, tad Ķīpsalas augstceltne ir milzenis... Kādam būtu jābūt attieksmei pret vēsturisko vidi, kādam būtu jābūt jaunās arhitektūras mērogam attiecībā pret esošo?

Es jums piekrišu... Ja es būtu pilsētas vara, es nepieļautu augstceltņu būvniecību Daugavas otrā krastā. Un noteikti es nebūtu ļāvis tās ēkas būvniecību, kura atrodas uzreiz pie tilta, tā ir tā ēka ar augšupiecošos fasādi [Hansabanka – A.A.piez.]! Tā ir daudz augstāka par mūsu projektēto „Da Vinci”, kura ir tikai 75 metrus augsta. Bet arī to – arī to mēs taisām tikai tāpēc, ka to pieļauj būvnoteikumi, tāpēc, ka tāds ir pilsētas nospraustais mērķis – veidot tur augstbūves! Ja lēmums būtu jāpieņem man – atļaut vai neatļaut – es nebūtu to atļāvis. Ir daudz, daudz labāk saglabāt intīmu, cilvēcisku pilsētvides mērogu, bet augstceltnes un debesskrāpji jābūvē vienīgi tālu, tālu

nost no centra, kaut kur dienvidos... Taču, ja kāda vieta pilsētā ir atvērta šādai attīstībai, tad labāk, lai tas vismaz notiek kreisajā krastā, nevis šeit, labajā... Rīgā šai pusē ir tikai 2 augstceltnes no padomju laikiem – tā zilā viesnīca (es biju tajā apmeties vēl Gorbačova laikā, jo tā bija vienīgā viesnīca Rietumu tūristiem) un otra, pie Citadeles.

Jūsprāt, augstceltni pie Citadeles vajadzētu nojaukt? Tā ir par augstu?

Jā. Taču tas ir tikai viens viedoklis. Ir jāņem vērā arī cits viedoklis – kādam šī ēka pieder, tā ir vērtība, tās stāvoklis ir labs, fasāde daudz labākā stāvoklī nekā viesnīcai pirms pārbūves. Tas ir gan politisks, gan ekonomisks jautājums. Manuprāt, šī ēka nav tik ļoti traucējoša pilsētvidē kā otra, kā viesnīca „Latvija”, vai, piemēram, jaunais tirdzniecības centrs pie dzelzceļa stacijas.

Jūs savulaik ar saviem studentiem izstrādājāt koncertzāles priekšlikumus Zaķusalā. Patlaban pilsētā ir aktuālas 3 sabiedrisko ēku ieceres – koncertzāle, Nacionālā bibliotēka un Mūsdienu mākslas muzejs, pie kā strādā valdības izveidota aģentūra. Kā jūs vērtējat šos jaunus projektus?

Koncertzāles projektu neesmu īsti redzējis, tikai nelielu attēlu. Pēc manām domām, Zaķusalas gals, kur projektu izstrādāja mani studenti, šādai ēkai no pilsēt būvnieciskā viedokļa ir piemērotāks, tur ir vieta automašīnām, televīzijas centrs netālu. AB dambī nav vietas, tā ir grūti aizsniedzama vieta, ļoti šaura...

Stāvvietu jautājumu koncertzālei AB dambī ir plānots risināt kopā ar bibliotēkas autonomvietnēm, bet ēku paredzēts novietot, paplašinot dambi uz kreisā krasta pusi.

Man ir zināma pieredze ar koncertzālēm. Mēs būvējām Vācijā, un tagad ir divi projekti Ķīnā, divu operas ēku projekti. Manuprāt, no šīm trim kultūras ēkām Rīgai vislabākais projekts ir bibliotēka. Tā ir ļoti īpaša ēka. 20 gadus vecs Amerikā dzīvojoša latviešu arhitekta Birkerta projekts. Lieliska ēka ar labi izturētu mērogu. Tā ir ļoti liela, bet tās mērogs ir draudzīgs pret pilsētu. Kur atradīsies Kolhāsa muzejs?

Andrejsalā, uz ziemeļiem no Vecpilsētas.

Tad tuneli gar Daugavu vajadzētu sākt šeit [*šī sarunas daļa jau notiek pie Rīgas kartes – A.A.piez.*], pie Salu tilta, un iznākt atkal virspusē apmēram pie pasažieru ostas. Praktiski visas pilsētas, kas atrodas pie jūras, ezera vai upes, to jau ir izdarījušas, izveidojušas šādu tuneli, jo vēsturiski gar upi vienmēr ir izveidojusies galvenā maģistrāle... Mūsdienās neviens tā neveidotu pilsētu, transporta plūsma vienmēr tiktu novadīta kaut kur apkārt...

Runājot par jaunām pilsētām – jūs projektējat pilsētu Ķīnā, kas daļēji izvietota uz uzskalotas zemes, faktiski – uz ūdens? Kur viņiem finansējums, lai to visu paveiktu, un kādiem cilvēkiem tiek būvēta šī pilsēta?

Pus uz pusi. Zeme jau ir uzskalota, dambis ir uzbūvēts, ir izveidots iekšējais ezers pēc mūsu projekta. Jau ir uzbūvētas arī visas ielas, iestādīti vairāk nekā 1 miljons 200 tūkstoši koku, tas ir neticami! Tā vieta izskatās kā parks. Tas ir pabeigts tik tikko. Un tagad mēs tur liksim iekšā arhitektūru. Kāpēc kaut ko tādu veidot? Tur ir divi iemesli. Vispirms sabiedriskais spiediens, migrācija uz pilsētām. Ļoti augsts migrācijas līmenis. Visas pilsētas Ķīnā aug un aug. Tomēr galvenais iemesls ir tas, kā ārā jūrā, 32 kilometri no krasta viņi tur būvē pasaules lielāko ostu.

Lielāku par Honkongu, Singapūru, Roterdamu vai Hamburgu, tā faktiski jau pastāv. Cilvēkiem, kas ir ar šo ostu, transportu, loģistiku saistīti, kaut kur vajadzēs dzīvot. Tā ir mūsu mērķauditorija. Mans mērķis ir nevis radīt pilsētu, kurai būtu jāmeklē sev iedzīvotāji, bet pilsētu, kurp cilvēki labprāt dotos ne tikai dzīvot, bet arī brīvdienās, atpūsties. Centrā ir liels mākslīgais ezers, ap kuru izveidota 9 kilometri gara pludmale, ap kuru veidojas 9 kilometri gara vislabāko adrešu josla! Skats uz ezeru, ir arī transporta josla, taču tas nav tranzīta transports, bet funkcionāli saistīts ar šo vidi. Tranzīta transports paliek ārpus pilsētas. Pie kam Šanhajā, kura atrodas 65 kilometri no šīs jaunās pilsētas, 2010. gadā notiks Pasaules izstāde, *World Expo*, kuras tēma ir „Labāka pilsēta – labāka dzīve”. Mans ierosinājums bija, ka šī pilsēta, ko es projektēju, būs izstādes eksponāts, bet nevis kā projekts vai makets, bet gan kā piedāvājums mērogā 1:1. Tas varētu būt ļoti nozīmīgs pasākums, pat arhitekta profesijai kopumā.

Attiecībā uz ēkām, uz jauno arhitektūru kā tādu – kas būs tās jaunās iezīmes, jaunās vēsmas, kam jāparādās projektēšanā, būvniecībā? Vai šis ir laiks jauniem materiāliem, citai pieejai?...

Ja jauniem materiāliem ir labāks raksturojums, ja tie tiešām ir labāki, piemērotāki konkrētai vajadzībai, tad viss ir kārtībā. Tomēr tikai taisīt jaunas lietas, taisīt kaut ko savādāku nekā senāk – neredzu tam iemeslu. Piemēram, tādā pilsētā kā Rīga –tā ir skaista! – tajā nav nepieciešams arhitektonisks karnevāls, kurā ikviens cenšas parādīt „Es esmu ļoti svarīgs, es esmu zvaigzne, arhitektūras primadonna!” vai kaut kas tamlīdzīgs... Bet, kad palūkojas Rīgā apkārt, visur ir briesmu lietas, piemēram, tā augstā ēka pāri upei, daudzdzīvokļu māja pie Citadeles, vakar to redzēju [Centra nams – *A.A.piez.*] – pilnīgi neaptverami! Un ir cilvēki, kas saka, ka tā ir jaunā arhitektūra.

Centra nams nav gluži jauns, faktiski tas tika projektēts 90. gadu vidū, bet finansiālu iemeslu dēļ tika uzbūvēts stipri vēlāk.

Manuprāt, šī ēka ir daudz briesmīgāka nekā augstceltne tai līdzās. Tā ir pārspīlēti liela, tā atgādina sievieti, kas visas savas rotas sakārusi virsū uzreiz!

Vai Rīgā ir jaunā arhitektūra, kuru jūs vērtētu kā labu, interesantu?

Vakar, braucot pa pilsētu, redzēju kādu ēku. Banka, no stikla, visa no stikla, ar dubulto fasādi. [*Rietumu Capital Centre* Vesetas ielā, arhit. Zenico projekts – *A.A.piez.*] Mans iespaids bija, ka tas ir vienīgais kvalitatīvais jaunais projekts pilsētā. Savukārt uz ielas, kas ved uz lidostu, - tur darās taisni briesmu lietas! Ikviena, pilnīgi ikviena ēka veidota kā primadonna! Kāpēc gan ēka nevarētu būt vienkārši ēka?!

Vai vienkārša ēka būtu kļuvusi par ekskluzīvu precī? Izskatās, ka uzbūvēt kūku ir lētāk nekā vienkāršu ēku...

Kūka lētāk nekā maizes gabals?... Nē, kūku taisīšana noteikti ir dārgāka par maizes cepšanu. Es dodu priekšroku parastai maizei.

Kā jūsu projektētajā dzīvojamajā mājā Zaubes ielā? Vai jums šķiet, ka šāda stila mājoklis varētu kļūt pieejams plašai sabiedrībai? Vai arī tikai ļoti bagātiem cilvēkiem?

Bet, protams! Tā nav luksusa prece, nepavisam. Leons Jakrins man teica: „Kad atradīšu vēl kādu vietu, taisīsim vēl kādu daudzdzīvokļu māju līdzīgu šai, ļoti vienkāršu!” Tajā viss ir normāls, bet

tai ir līdzsvarots mērogs un apjoms, labi veidoti interjeri, tā labi iekļaujas vēsturiskajā vidē, kaut arī uzbūvēta uz ļoti maza zemesgabala, tikai 350 m², pie kam gandrīz pašā zemesgabala centrā ir liels ozols, kuru mums izdevās saglabāt, kaut arī tas bija ļoti sarežģīts uzdevums. Tieši koks piešķir vietai raksturu, identitāti. Ēka ir daudz vērtīgāka ar šo koku nekā bez tā. Jūs dzīvojat ar šo koku, tas ir jūsu, jūs to izbaudāt!

Ekoloģiska doma, kas burtiski izaugusi konkrētajā vietā? Bet kādas ir jūsu domas par ekoloģisko arhitektūru kopumā, par inteligentās mājas ideju? Cik liela nozīme tam ir jūsu darbā?

Šāda pieeja ir ļoti nozīmīga mūsu panākumiem Ķīnā. Ķīnieši zina, ka Vācijā arhitektūras ekoloģiskie aspekti ir ļoti pamatīgi izstrādāti. Viņiem šo zināšanu nav, pavisam nav. Viņi pieļauj ļoti, ļoti daudz kļūdu. Kad mēs būvējam Ķīnā, mēs sekojam šiem ekoloģiskajiem principiem. Piemēram, 180 m augsts debesskrāpis ar saules aizsardzības sistēmu, ko veido kustīgas lamelas [līdzīgas žalūzijām, bet lielāki ir paši veramie elementi – *A.A. piez.*] – tās var aizvērt, ja nepieciešama ēna, un atvērt, ja vajag vairāk saules, ziemā. Nevienai citai ēkai Ķīnā nav tādas sistēmas. Visi, kas ir iesaistīti būvniecībā, zina mūsu pieeju, mūsu paņēmienus, mūsu vērību pret ekoloģiskajiem aspektiem, enerģijas taupīšanu un mikroklimata veidošanu. Mūsu ķīniešu klientiem tas ir būtiski, jo tas stiprina arī viņu reputāciju. Tāda ir mana sajūta. Tas ir ļoti svarīgi viņiem, ja var pateikt: „Es būvēju ēku, kurai vajadzēs uz pusi mazāk enerģijas nekā parasti, ēku, kura ir ekoloģiska un ilgtspējīga!” Kad mēs sākām darboties Ķīnā – tas bija pirms 7 gadiem, vēlāk, nekā Latvijā –, mēs bijām kaut kur maliņā, mes nerullējām pa šoseju ar limuzīnu. Toties tagad viss ir pilnībā mainījies, cilvēki iet mūsu pēdās!

Vai jūsu tālajos projektos ir vieta arī jūsu kolēģiem no Latvijas?

Jā, noteikti! Esmu uzaicinājis „Vincenta” dizaineri Gunu Eglīti pie interjeru izstrādes. Jo viņa ir lieliska interjera dizainere. Tieši vakar viņai vaicāju – vai būtu ar mieru veidot kādu interjeru mūsu Pekinas ēku luksusa dzīvokļos? Man pašam nav tik daudz laika, lai paveiktu tās lietas tik profesionāli un ar tādu gaumi, kā viņa to dara. Vakam apmeklējām māju, ko projektēju viņai Jūrmalā un kam viņa pati veidoja interjeru, „Villa Guna”, un tas bija aizraujoši. Tā ir māja ar teoriju, nevis ar izrādīšanos, māja staigātājiem, visur pandusi, ļoti daudz iekšējas kustības, katrs pavērsiens ēkā ir pilnīgi savādāks!

Vai tas bija aizraujoši – kā arhitektam redzēt beidzot savu „mazuli” gatavu?

Bet, protams! Tā bija pirmā reize, kad redzēju to pabeigtu, iepriekšējo reizi biju pirms 8 mēnešiem, tad viss vēl bija būvniecības procesā, bet nu jau gandrīz pabeigts. Un viss ir perfekts, pati pilnība!

Un tagad jūs ejat vēl tālāk – Dienvidāfrika, Abu Dabi... Vai tas ir dienvidu valdzinājums ziemeļu arhitektiem jeb arī tā vienkārši ir iespēja attīstīt idejas?

Nē, nē, tas viss notiek stipri savādāk... Tie neesam mēs, kas izvēlas, kurp doties, izvēli izdara dzīve. Visam, ko darām Dienvidāfrikā, Abu Dabi vai Indijā, ir sava īpaša vēsture. Dienvidāfrikā 2010. gadā notiks pasaules futbola čempionāts. Vācijā mēs esam uzbūvējuši 3 futbola stadionus pasaules čempionātiem, bet Dienvidāfrikā nav tādu lielu objektu būvniecības pieredzes. Pie kam vāciešiem ir arī vispārējā vāciešu reputācija, ne jau tikai kā arhitektiem... Precīzi, budžetā ieturēti, vienmēr laikā, un tā joprojām... Tāpēc viņi vērsās pie mums. Ja FIFA prezidents saka:

„Nnu, neticam, ka jūs tos stadionus uzbūvēsiet!” – viņi var mierīgi atbildēt: „Bet mums ir vācu arhitekti, VIŅI to izdarīs!” Tāda tā vēsture. Abu Dabi – tas atkal ir cits stāsts. Tas, ko viņi būvē Abu Dabi, ir tik aizraujoši, tik neticami! Mūs uzaicināja piedalīties konkursā, un tagad mums ir jābūvē 27 ministrijas, visas vienā parkā... Tā ir apjomos ierobežota apbūve, ļoti harmonisks mērogs, tikai 4 stāvi augstas ēkas izvietotas ap ezeru, dabā, zaļumos... Kaut kas pilnīgi savādāks nekā projektē citi! Man šķiet, jo vairāk mēs tā darbojamies, jo vairāk tas attaisnojas, mums tā ir jāturpina. Pat Azerbaidžānā – es nekad vēl neesmu bijis Azerbaidžānā –, bet man kāds piezvanīja no Baku un teica: „Brauciet pie mums! Baku mums ir tik daudz naudas, tik daudz naftas, un tik šausmīga arhitektūra!”

Šajā dinamiskajā pasaulē – kādas ir jauno arhitektu iespējas? Kā lai viņi iekļaujas šajā globālajā projektēšanas procesā?

Tas ir jautājums par radošu darbošanos un attīstību. Ko es pats šajā jomā grasos darīt, – es dibināšu jaunu privātu universitāti tikai arhitektiem, Hamburgā. Un mēs mācīsim šos jaunus cilvēkus, kā būt veiksmīgiem svešās zemēs! Jo strādāšana Āzijā pilnīgi atšķiras no strādāšanas Eiropā. Un neviens to nezina. Mums ir mūsu pieredze, man un maniem partneriem, kuri tāpat strādā Āzijā, Ķīnā. Mēs viņiem mācīsim, ko darīt, kādā virzienā doties. 29 gadus esmu nostrādājis universitātēs. Patlaban esmu pensionēts profesors, taču es jūtu, ka tā ir nepieciešamība, ka tas ir mans pienākums to paveikt... Esmu uzbūvējis tik daudzas ēkas, tāpēc tas ir mans pienākums pret jauno paaudzi, mans sapnis!

Tā ir lieliska iecere un lielisks noslēgums sarunai! Paldies!